

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 125

van **MARC HENDRICKX**

datum: 11 januari 2019

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Schuldencrisis Mozambique - Impact voor Vlaamse initiatieven

In mijn vraag om uitleg in de commissie van 10 oktober 2017 over de Mozambikaanse schuldencrisis vroeg ik de minister naar een stand van zaken in dit dossier, dat de solvabiliteit van ons partnerland dramatisch ondergraaft.

De situatie is genoegzaam bekend. Staatsbedrijven, bedrijven met staatsgaranties, gingen voor 2,2 miljard dollar buitenlandse leningen aan. Dat deze schulden door de schatkist werden gedekt, is door de hoogste Mozambikaanse autoriteiten verzwegen. Agentschap Bloomberg spreekt zelfs van actieve fraude om het IMF en de donors te misleiden. Uit het Krollrapport blijkt bovendien dat ongeveer een kwart van de geleende sommen niet eens terug te vinden is in de boekhouding van deze bedrijven. De opzet, een functionele nationale vissersvloot, is geenszins gerealiseerd. Het valt dan ook te vrezen dat dit niet louter om verspilling gaat, maar simpelweg om een verduistering van een belangrijk deel van de fondsen.

Mozambikaanse en internationale actiegroepen sturen intussen aan op het illegaal verklaren van deze schulden. Ze zijn immers afgesloten door de toenmalige minister van Financiën, zonder hiervoor toelating te vragen aan het parlement. Nochtans is dit een grondwettelijke verplichting. Meer dan honderd Britse parlementsleden tekenden al een petitie die de Britse kredietverstrekker (de Londense afdeling van Credit Suisse) die deze lening toekende minstens deels verantwoordelijk stelt.

Sinds het uitbreken van de crisis blijft Mozambique afgesneden van de internationale kredietmarkt. Voorlopig worden de overheidsuitgaven gedekt door particuliere leningen aan te gaan op de binnenlandse kredietmarkt, maar dit dreigt dan weer de lokale banksector mee in het moeras te sleuren. Nationale en internationale corruptiewaakhonden stellen dan weer vast dat, ondanks de belofte van verandering door de huidige bestuurders, ook deze regeringsploeg er niet in slaagt efficiënt belastingen te innen en dat manifeste corruptie de belangrijkste inkomstenbronnen van gas en olie dramatisch afroomt.

1. Hoe evalueert de minister momenteel de Mozambikaanse schuldencrisis? Hoe evolueerde deze sinds onze vorige gedachtewisseling hierover? In hoeverre zijn er op het terrein nog gevolgen voor Vlaamse initiatieven?

2. In hoeverre is Vlaanderen als donor betrokken bij de internationale discussie over de geldigheid van de betwiste leningen? Is het opportuun ter zake een standpunt te formuleren?

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 125 van 11 januari 2019

van **MARC HENDRICKX**

1. De Verenigde Staten hebben een internationaal aanhoudingsmandaat voor fraude en witwaspraktijken uitgevaardigd tegen Manuel Chang, de Mozambikaanse voormalige minister van Financiën. Op 29 december 2018 is Manuel Chang aangehouden op de luchthaven in Johannesburg. Chang was minister ten tijde van het schandaal.

Enkele dagen later zijn in Londen drie voormalige medewerkers van de bank Credit Suisse aangehouden en werd in New York een medewerker aangehouden van Privinvest, een investeringsmaatschappij uit Dubai. De vier zouden samen hebben gewerkt met Chang om 200 miljoen dollar te verduisteren van de staatsleningen ten voordele van henzelf, Chang en andere Mozambikaanse overheidsfunctionarissen.

De Amerikaanse aanklacht maakt ook duidelijk dat de beklaagden het IMF en de Mozambikaanse Advocaat-Generaal wilden misleiden over de staatsleningen. Het idee voor de corruptie zou gekomen zijn van de medewerkers van Credit Suisse en Privinvest. De bank Credit Suisse zelf komt voorlopig niet in het vizier van de Amerikaanse autoriteiten en zegt ook bedrogen te zijn geweest door haar voormalige medewerkers.

Ex-minister Chang blijft momenteel in de Zuid-Afrikaanse gevangenis in afwachting van de behandeling van het uitleveringsverzoek van de Verenigde Staten. Zijn pogingen om zijn arrestatie aan te vechten en op borg vrij te komen werden afgewezen door een Zuid-Afrikaanse rechtbank.

Onder meer in een reactie op de aanhouding van dhr. Chang, kondigde de Mozambikaanse Advocaat-Generaal Beatriz Buchili op 10 januari aan dat Mozambique 18 personen zal vervolgen in de zaak. De lijst van verdachten omvat onder meer Manuel Chang en Ernesto Gove, de voormalige gouverneur van de Nationale Bank. Ook de directeurs van de drie betrokken overheidsbedrijven Ematum, ProIndicus en MAM worden vernoemd. Op de lijst staat voorts nog Maria Isaltina Lucas, huidig viceminister van Financiën en hoofd van de Schatkist ten tijde van het schandaal.

Deze ontwikkelingen versterken het pleidooi van de oppositie en verschillende niet-gouvernementele organisaties om deze schulden niet terug te betalen omwille van "onwettig". Dit zou echter erg nadelig kunnen zijn voor het vertrouwen in de Mozambikaanse overheid en haar financiën. De leningen werden immers wel door politieke mandatarissen goedgekeurd. In een sowieso al wankel budgettair klimaat voor Mozambique kan dat een nieuwe klap betekenen die de volledige kredietwaardigheid van Mozambique zou aantasten. Dat zou op zijn beurt de investeringscapaciteit van de Regering sterk onderuit halen, wat negatieve gevolgen zou kunnen hebben voor de scholing en gezondheid van de modale Mozambikaan. Dat is wellicht de belangrijkste reden waarom het ministerie van Financiën op 13 januari aankondigde door te zullen gaan met de deal die met sommige schuldeisers reeds is gesloten, terwijl het ministerie ook met de overige schuldeisers zal proberen een vergelijk te vinden.

Er zijn geen directe gevolgen voor de uitvoering van Vlaamse projecten. Wel is het zo dat internationale donorsteun voor het gezondheidssectorfonds PROSAUDE relatief belangrijk wordt, naarmate Mozambikaanse publieke middelen zouden kunnen afnemen als gevolg van de schuldregeling, de aangetaste kredietwaardigheid van Mozambique en de terugtrekking van donoren die algemene budgetsteun verlenen.

2. Vlaanderen geeft geen algemene begrotingssteun aan Mozambique en maakt daarom ook geen deel uit van de donorgroep die het algemene Mozambikaanse beleid op vlak van financiën en begroting van het land opvolgt.

De directe steun, van Vlaamse overheid tot Mozambikaanse overheid, komt terecht in het sectorfonds voor de gezondheidszorg (Prosaude). Ik heb deze regeerperiode de steun aan dit fonds voor het jaar 2016 on hold gezet totdat alle risico's op oneigenlijk gebruik van deze middelen waren uitgesloten. Daarnaast financiert Vlaanderen technische assistentie voor een gedegen financieel beheer van dit fonds.